

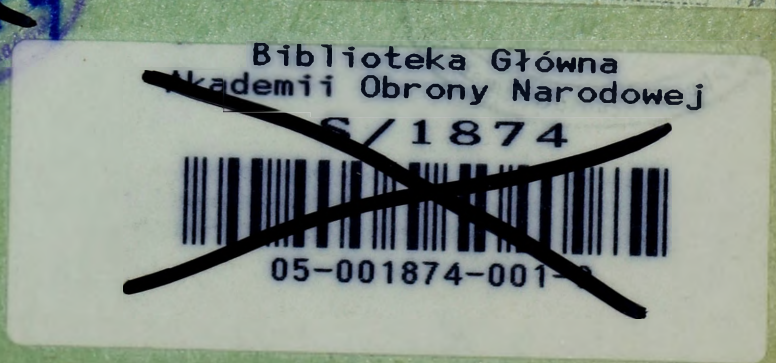
AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

KATEDRA OBRONY REGIONALNEJ I CYWILNEJ

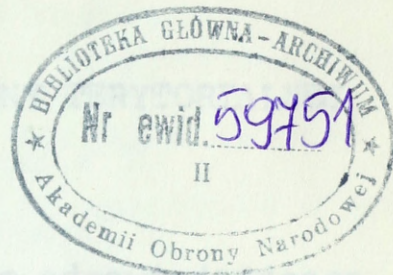
SZKOLENIE WOJSK I SZTABÓW
W SYSTEMIE OBRONY TERYTORIALNEJ

1-2

59751

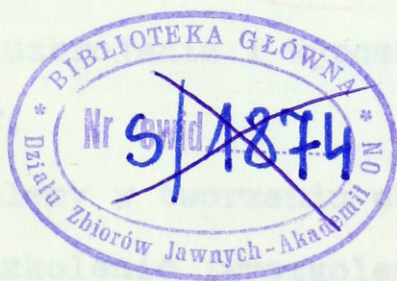
KATEDRA OBRONY REGIONALNEJ I CYWILNEJ

SZKOLENIE WOJSK I SZTABÓW

W SYSTEMIE OBRONY TERYTORIALNEJ

1-2

ZESPÓŁ AUTORSKI:

- płk dr hab. Józef MARCZAK
- płk dr Wacław SKOBEL
- płk dypl. Eugeniusz LEWIŃSKI

płk dr hab. Józef MARCZAK
płk dr Wacław SKOBEL
płk dypl. Eugeniusz LEWIŃSKI

SZKOLENIE WOJSK I SZTABÓW W SYSTEMIE OBRONY TERYTORIALNEJ

W procesie tworzenia systemu militarnego odpowiadającego potrzebom zapewnienia obrony suwerenności i integralności Polski najważniejszym, co do skali i znaczenia, przedsięwzięciem jest organizacja systemu obrony terytorialnej /charakterystyka w zag.

1./ . Jest ona swego rodzaju, bezwzględnie konieczną, w obronie państwa infrastrukturą militarną warunkującą skuteczne wykorzystanie mobilności i siły uderzeniowej wojsk operacyjnych oraz potencjału ludnościowego państwa, a także atutu własnego terytorium dla przeciwdziałania agresji.

Tworzenie obrony terytorialnej jest przedsięwzięciem realnym, nawet w tak trudnej - jak obecna, sytuacji ekonomicznej zważywszy na niewspółmiernie małe, w stosunku do wojsk operacyjnych koszty uzbrojenia i wyposażenia - nawet kilkusettyśięcnej formacji OT.

Główne problemy w tworzeniu obrony terytorialnej to jej organizacja i szkolenie /wyszkolenie/.

Celem niniejszego opracowania jest więc sprecyzowanie koncepcji szkolenia wojsk i sztabów w systemie OT.

Podstawą do rozważań są założenia funkcjonalno-strukturalne modeli obrony terytorialnej, opracowanych przez AON i Zarząd I Sztabu Generalnego WP /nieznacznie się różniących, gdyż obydwaj zespoły autorskie współpracowały ze sobą/.

Przy konstrukcji koncepcji szkolenia w systemie OT korzystano z szeregu źródeł wiedzy. Przede wszystkim z praktyki szkole-

nia w latach 1937-39 masowej formacji terytorialnej - Obrony Narodowej^{1/}, a także z powojennej praktyki szkolenia jednostek obrony terytorialnej, wojsk obrony wewnętrznej oraz WOP-u. Cennym źródłem wiedzy były również aktualne systemy szkolenia OT w innych państwach, w tym szczególnie w Szwajcarii^{2/}, Szwecji i Izraelu, w których OT odgrywa dominującą rolę w obronie państwa.

Jeśli chodzi natomiast o źródło wiedzy o charakterze koncepcyjnym to stanowią je opracowania dotyczące propozycji szkolenia sił obrony regionalnej^{3/} - koncepcji sformułowanej na początku 1990 roku i rozwijanej w latach 1990-92.

W układzie i treści niniejszej koncepcji szkolenia główna uwaga została zwrócona na właściwości szkolenia w systemie OT - wychodząc z faktu, że szkolenie OT będzie częścią ogólnego systemu szkolenia sił zbrojnych.

W zakresie organizacji szkolenia OT przyjęto założenie maksymalnego wykorzystania istniejącej infrastruktury szkolenia sił zbrojnych do realizacji celów szkolenia OT.

Zagadnienia szkolenia obronnego młodzieży oraz administracji, a także udziału, w tym finansowego, instytucji pozamilitarnych w szkoleniu niektórych formacji OT zostały tylko zasygnalizowane. Jest bezsporne, że w dalszym rozwoju systemu obronnego ranga tych przedsięwzięć będzie stale wzrastać.

Niesposób było pominąć tak ważną sprawę jak szkolenie kadr wojsk operacyjnych z zakresu problematyki OT, chociaż mieści się ono w systemie szkolenia tych wojsk.

1/Zagadnienie "Podstawowe zasady szkolenia w oddziałach ON", s.103-132 w monografii K.Pindel "Obrona narodowa", MON 1979.

2/ Współautor opracowania płk E.Lewiński miał możliwość poznania na miejscu elementów systemu szkolenia armii Szwajcarii podczas pobytu w 1990 r. delegacji WP w tym państwie.

3/ "Koncepcja organizacyjno-funkcjonalna sił obrony regionalnej", GIOT 1991; "Obrona regionalna /terytorialna/ w strategii obrony Polski" /materiały z sympozjum/, AON 1992.

Charakterystyka systemu OT w aspekcie potrzeb szkolenia

Obrona współczesnego państwa ma charakter powszechny /totalny/, wyrażający się w angażowaniu do niej wszystkich zasobów ludzkich, materialnych i moralnych. Szczególne znaczenie w przeciwstawianiu się zagrożeniom - nie tylko militarnym - spełnia militarny podsystem systemu obronnego państwa. Obrona terytorialna jest częścią tego podsystemu przygotowana do prowadzenia wspólnie z wojskami operacyjnymi obrony powszechnej.

Rola i znaczenie obrony terytorialnej wynika bezpośrednio z jej miejsca w systemie obronnym państwa i w siłach zbrojnych. W obecnych uwarunkowaniach OT powinna być przygotowana nie tylko do efektywnego zabezpieczania i uzupełniania działań prowadzonych przez wojska operacyjne na obszarze kraju, ale przede wszystkim do samodzielnej realizacji zadań w ramach obrony powszechnej, tzn. do prowadzenia regularnych i nieregularnych działań na całym terytorium. Ponadto obrona terytorialna byłaby swoistym mostem /łącznikiem/ pomiędzy militarnym a pozamilitarnymi elementami systemu obronnego państwa. Ta funkcja OT wyrażałaby się w wykonywaniu zadań w ramach obrony cywilnej i ochrony państwa oraz koordynowaniu wysiłków organów pozamilitarnych świadczących usługi na rzecz sił zbrojnych.

Z miejsca i roli obrony terytorialnej w systemie obronnym RP wynika, że podstawowym jej celem powinno być przygotowanie i prowadzenie obrony rejonów i obiektów na obszarze całego kraju, stwarzanie dogodnych warunków do rozwinięcia i działania wojsk operacyjnych, natychmiastowe podjęcie działań nieregularnych w skali masowej na obszarach zajętych przez agresora oraz wspomaganie obrony cywilnej.

Celowi temu służyć powinna realizacja trzech podstawowych grup zadań związanych z: prowadzeniem walki, zabezpieczeniem /wsparciem/ działań wojsk operacyjnych i udzielaniem pomocy obronie cywilnej.

Zadania związane z prowadzeniem walki, to:

- obrona, samodzielnie lub wspólnie z wojskami operacyjnymi, określonych rubieży, rejonów czy węzłów oporu na obszarze całego państwa;
- zwalczanie sił desantowych i specjalnych przeciwnika;
- prowadzenie działań nieregularnych /partyzanckich/.

Zadania zabezpieczenia /wsparcia/, to:

- zabezpieczanie procesu organizacyjno-mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk i ich przegrupowania do nakazanych rejonów;
- rozbudowa fortyfikacyjna rubieży i rejonów obrony, przygotowania i utrzymywania systemu zapór i niszczeń, budowa i utrzymywanie przepraw itp.;
- ochrona obiektów wojskowych i gospodarki narodowej ważnych pod względem strategiczno-operacyjnym;
- szkolenie rezerw i uzupełnianie wojsk oraz udział w ich wsparciu logistycznym;
- utrzymywanie porządku w garnizonach wojskowych.

Udzielanie pomocy obronie cywilnej, to:

- uczestniczenie w ewakuacji ludności i prowadzeniu akcji ratunkowych;
- udzielanie pomocy w zakresie utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego w rejonach zagrożenia ludności.

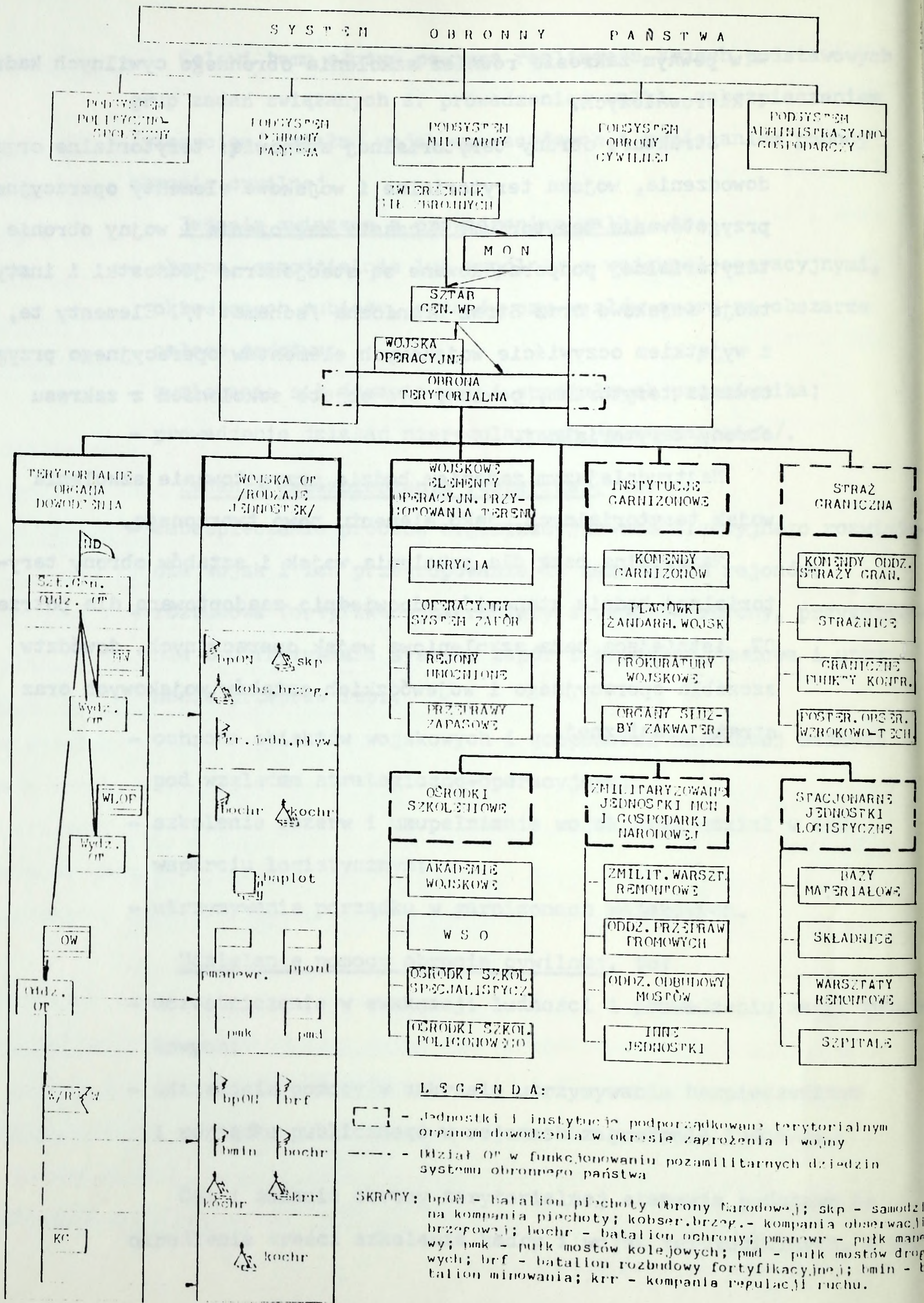
Cel i zadania obrony terytorialnej stanowią podstawę do określenia treści szkolenia kadry i wojsk terytorialnych, a także

- w pewnym zakresie również szkolenia obronnego cywilnych kadr kierowniczych.

Strukturę obrony terytorialnej stanowią: terytorialne organy dowodzenia, wojska terytorialne i wojskowe elementy operacyjnego przygotowania terytorium. W czasie zagrożenia i wojny obronie terytorialnej podporządkowane są stacjonarne jednostki i instytucje wojskowe oraz Straż Graniczna /schemat 1/. Elementy te, z wyjątkiem oczywiście wojskowych elementów operacyjnego przygotowania terytorium, powinny być objęte szkoleniem z zakresu obrony terytorialnej.

Najtrudniejszym zadaniem będzie przygotowanie szkolenia wojsk terytorialnych, jako elementu nowo tworzonego.

Materialną bazą dla szkolenia wojsk i sztabów obrony terytorialnej będzie stanowić, odpowiednio zaadoptowana dla potrzeb OT, istniejąca baza szkoleniowa wojsk operacyjnych, dowództw szczebla operacyjnego i wojewódzkich sztabów wojskowych oraz straży granicznej.

Właściwości szkolenia wojsk i sztabów w systemie OT

Z charakteru OT jako części systemu militarnego wynikają określone właściwości szkolenia, odmienne niż w wojskach operacyjnych. Wyodrębnienie tych właściwości może stanowić podstawę do precyzowania wymogów, celów, zadań i organizacji szkolenia w systemie OT.

1. Masowość, terytorialność i głównie rezerwowy status wojsk obrony terytorialnej /terytorialnych/.

Masowość głównego elementu OT - wojsk terytorialnych - wyrażać się będzie liczbą kilkuset tysięcy, do miliona, a nawet więcej żołnierzy, głównie rezerwy, będących podmiotami szkolenia, "przywiązanych" życiowo i funkcjonalnie pod względem wojskowym do swego miejsca /rejonu/ zamieszkania. Oznacza to dbrzymią skalę zadań szkoleniowych i decentralizację organizacji szkolenia stanu rezerwowego obrony terytorialnej.

2. Prostota struktur organizacyjnych, uzbrojenia i innego sprzętu technicznego, będącego na wyposażeniu wojsk OT

Prostota struktur wyraża się zarówno prawie zupełną jednorodnością rodzaju wojsk tworzących pododdziały OT, jak i ograniczoną wielkością podstawowej struktury - batalionu. Natomiast prostota uzbrojenia i sprzętu oznacza wyposażenie wojsk OT w takie środki, które cechują się małą złożonością i łatwością obsługi np.: broń strzelecka, granatniki ppiech i ppanc, przenośne wyrzutnie raket plot, różnorodne miny i ładunki MW.

Obie te cechy ułatwiają organizację i prowadzenie szkolenia indywidualnego i zespołowego w pododdziałach OT.

3. Przygotowanie pododdziałów OT do realizacji trzech różnych zadań: obrony /wsparcia/, prowadzenia działań nieregularnych oraz udzielania pomocy ludności.

Każde z tych zadań jest swego rodzaju "nowością" w naszej praktyce szkoleniowej, dlatego też wymaga pilnych opracowań teoretycznych i metodycznych.

4. Długotrwały okres /do kilkudziesięciu lat/ pozostawania większości żołnierzy rezerwy na przydziale w pododdziałach wojsk OT.

Oznacza to możliwość ograniczenia przedsięwzięć szkoleniowych w kolejnych latach po zorganizowaniu OT, do utrzymywania sprawności alarmowej oraz treningów strzeleckich i obsługi innego sprzętu technicznego.

5. Duża rozpiętość wiekowa żołnierzy rezerwy pozostających na przydziale w pododdziałach wojsk OT.

W szkoleniu wymagającym dużego wysiłku fizycznego niezbędne będzie tworzenie grup wiekowych. Również tworzenie norm szkoleniowych powinno uwzględniać grupy wiekowe.

6. Przygotowanie pododdziałów wojsk OT do działania w zawczasu określonym terenie.

Stwarza to potrzebę zarówno doskonałego poznania terenu przyszłych działań, jak i prowadzenia w nim, a nie na poligonie większości zajęć taktycznych.

7. Łączenie szkolenia pododdziałów wojsk OT z przygotowaniem i utrzymywaniem umocnień w terenie przyszłego działania.

Jest to kolejny element wiążący szkolenie pododdziałów wojsk OT z konkretnymi obiektami w terenie przyszłych działań.

8. Włączanie w ćwiczenia wojsk operacyjnych elementów OT funkcjonujących na obszarze kraju objętym ćwiczeniem.

Jest to "szkoleniowy" wyraz ścisłego współdziałania wojsk operacyjnych z obroną terytorialną - będącego istotą strategii powszechnej obrony narodowej.

9. Minimalizacja kolizji w szkoleniu żołnierzy rezerwy między ich pracą zawodową a potrzebami szkoleniowymi.

Chodzi tu o organizowanie jednodniowych przedsięwzięć szkoleniowych w dni wolne od pracy oraz o dużo wcześniejsze powiadamianie żołnierzy rezerwy o terminach dwudniowych lub dłuższych szkoleń wojskowych.^{1/}

1/ Powiadamiano żołnierzy rezerwy na 4 tygodnie przed terminem obowiązkowego stawiennictwa. "Obrona Narodowa 1937-39", op.cit., s.109.

Grupy szkoleniowe w systemie OT

Ze względu na cele i problematykę szkoleniową całość szkolonych sztabów i wojsk można podzielić na grupy szkoleniowe

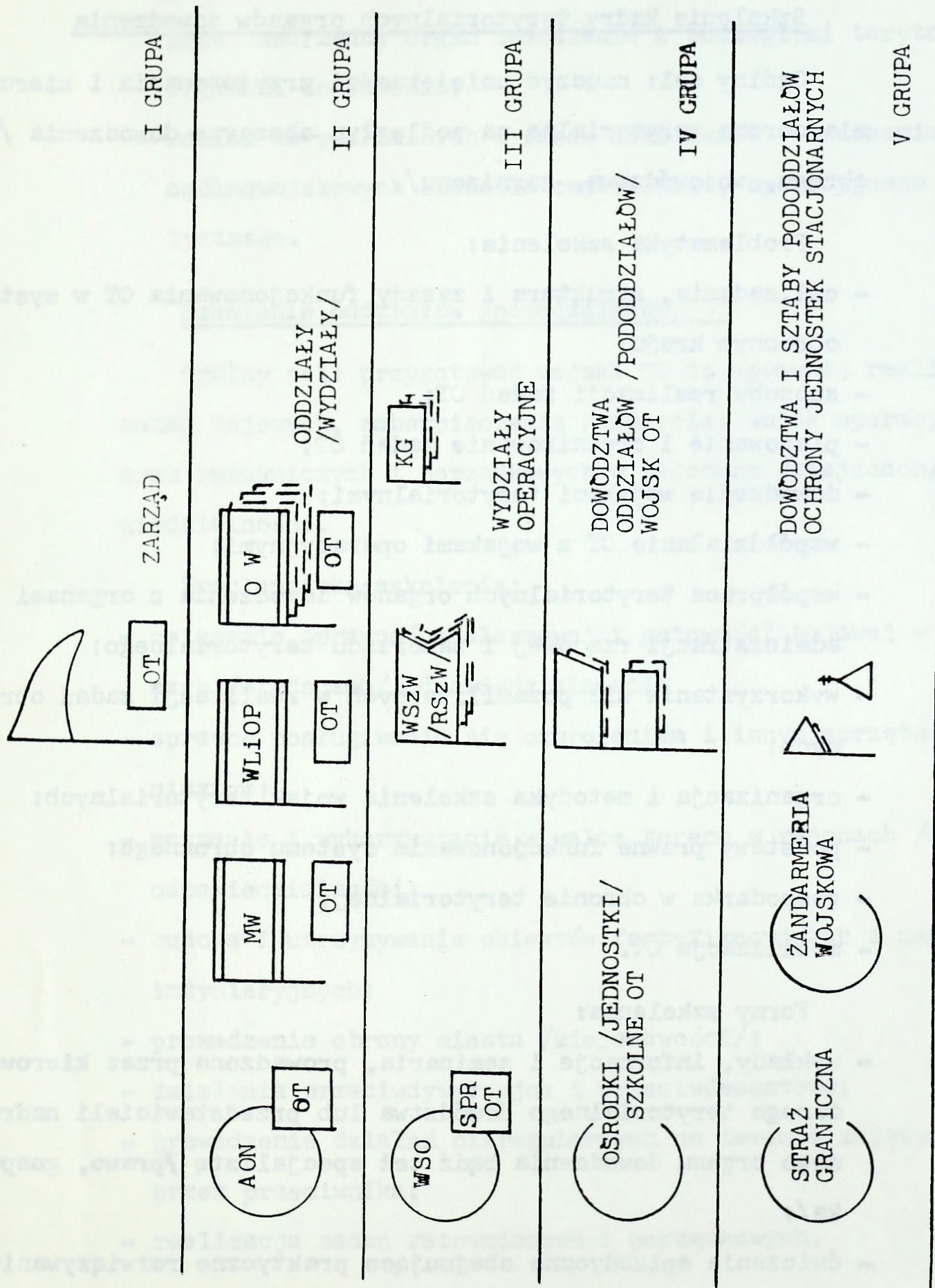
Grupy szkoleniowe kadry zawodowej /schemat 2/

1. Zarząd OT Sztabu Generalnego.
2. Oddziały /Wydziały/ OT okręgów wojskowych i dowództw rodzajów sił zbrojnych oraz Katedra Obrony Terytorialnej AON.
3. Wojewódzkie /rejonowe/ sztaby wojskowe, komendy garnizonów wykładowcy OT wyższych szkół oficerskich.
4. Dowództwa i sztaby oddziałów /pododdziałów/ OT oraz ośrodków szkolenia OT /grup organizacyjno-mobilizacyjnych/
5. Dowództwa i sztaby pododdziałów ochrony, jednostek stacjonarnych oraz dowództwa /komendy/ żandarmerii wojskowej i straży granicznej.

Grupy szkoleniowe żołnierzy /funkcjonariuszy/ i wojsk /sił/ OT

1. Żołnierze służby zasadniczej w ośrodkach szkolenia OT.
2. Żołnierze rezerwy przedzieleni do jednostek OT po odbyciu zasadniczej służby wojskowej w jednostkach wojsk operacyjnych
3. Podchorążowie rezerwy.
4. Oddziały /pododdziały/ OT.
5. Pododdziały ochrony.
6. Straż graniczna.

Schemat 2. USYTUOWANIE GRUP SZKOLENIOWYCH KADRY OBRONY TERYTORIALNEJ

Ogólne cele, problematyka i formy szkolenia

Szkolenie kadry terytorialnych organów dowodzenia

Ogólny cel: nauczyć umiejętności przygotowania i kierowania obroną terytorialną na podległym obszarze dowodzenia /kraj, okręgu, województwa, garnizonu/.

Problematyka szkolenia:

- cel, zadania, struktura i zasady funkcjonowania OT w systemie obronnym kraju;
- sposoby realizacji zadań OT;
- planowanie i organizowanie zadań OT;
- dowodzenie wojskami terytorialnymi;
- współdziałanie OT z wojskami operacyjnymi;
- współpraca terytorialnych organów dowodzenia z organami administracji rządowej i samorządu terytorialnego;
- wykorzystanie sił pozamilitarnych w realizacji zadań obronnych;
- organizacja i metodyka szkolenia wojsk terytorialnych;
- podstawy prawne funkcjonowania systemu obronnego;
- gospodarka w obronie terytorialnej;
- mobilizacja OT.

Formy szkolenia:

- wykłady, informacje i seminaria, prowadzone przez kierownictwo danego terytorialnego dowództwa lub przedstawicieli nadrzędnego organu dowodzenia bądź też specjalistę /prawo, gospodarka/;
- ćwiczenia epizodyczne obejmujące praktyczne rozwiązywanie jednego lub kilku zadań OT, organizowane i kierowane przez dowództwo z podległymi komprkami dowodzenia;

- ćwiczenia kompleksowe jedno lub wieloszczeblowe obejmujące kierowanie OT na danym szczeblu, organizowane i kierowane przez nadrzędny organ dowodzenia z podległymi terytorialnymi organami dowodzenia;
- udział terytorialnych organów dowodzenia w ćwiczeniach ogólnowojskowych szczebla centralnego, operacyjnego i taktycznego.

Szkolenie oddziałów /pododdziałów/ OT

Ogólny cel: przygotować wojska OT do sprawnej realizacji zadań bojowych, zabezpieczenia /wsparcia/ wojsk operacyjnych oraz ratowniczych i porządkowych w rejonach /miejscach/ odpowiedzialności.

Problematyka szkolenia:

- osiągnięcie sprawności alarmowej i gotowości bojowej w rejonach /miejscach/ odpowiedzialności;
- sprawne posługiwanie się uzbrojeniem i innym sprzętem technicznym;
- poznanie i wykorzystanie w walce terenu w rejonach /miejscach/ odpowiedzialności;
- budowa i utrzymywanie obiektów fortyfikacyjnych i zapór inżynierskich;
- prowadzenie obrony miasta /miejscowości/;
- działania przeciwdywersyjne i przeciwdesantowe;
- prowadzenie działań nieregularnych na terenie zajęтым przez przeciwnika;
- realizacja zadań ratowniczych i porządkowych.

Formy szkolenia:

- trening wojskowy /1-dniowy lub kilkugodzinny/ - rozpoczynany z reguły alarmem i osiągnięciem gotowości bojowej w rejonie /miejscu/ planowanych zadań - przeznaczony dla doskonalenia

strzeleckiego /technicznego/, budowy lub konserwacji umocnień, przeprowadzenia epizodycznego ćwiczenia taktycznego oraz utrzymaniu kondycji fizycznej;

- ćwiczenie taktyczne /2-dniowe lub dłuższe/ - prowadzone w terenie /miejscu/ odpowiedzialności lub na poligonie /placu ćwiczeń/ - przeznaczone dla doskonalenia umiejętności i sprawności wykonywania zadań.

Szkolenie kadry wojsk operacyjnych w zakresie OT

Ogólny cel: nauczyć umiejętności wykorzystania OT w działaniach wojsk operacyjnych oraz współdziałania z elementami

Problematyka szkolenia:

- cele, zadania i struktura organizacyjna OT;
- możliwości bojowe i zasady wykorzystania wojsk terytorialnych w okresie zagrożenia i wojny;
- sposoby wykorzystania wojsk terytorialnych i współdziałania z nimi w działaniach bojowych wojsk operacyjnych;
- podstawy prawne funkcjonowania systemu obronnego państwa;
- zakres i sposoby współpracy z organami administracji rządowej i samorządu terytorialnego.

Forma szkolenia:

- wykłady i informacje - prowadzone w szkoleniu programowym WSO, AON oraz w szkoleniu dowództw i sztabów wojsk operacyjnych;
- ćwiczenia ogólnowojskowe - ujmujące problematykę OT.

Szkolenie administracji państwowej i samorządu terytorialnego w zakresie OT

Ogólny cel: zapoznać z celami, strukturą i zadaniami OT oraz nauczyć wykorzystania i współdziałania z OT w kierownictwie podległym szczeblom administracji, resortu, samorządu.

Problematyka szkolenia:

- ogólne założenia systemu obronnego państwa i jego funkcjonowanie w okresie pokoju i wojny;
- cel i zadania obrony terytorialnej w systemie obronnym państwa;
- działanie wojsk terytorialnych na określonym obszarze administracyjnym;
- współdziałanie /współpraca/ organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego z organami dowodzenia wojskami;
- podstawy prawne funkcjonowania systemu obronnego.

Formy szkolenia:

- wykłady, informacje, seminaria prowadzone przez specjalistów BEN, IC MON, AON na kursach szczebla centralnego i wojewódzkiego;
- udział w ćwiczeniach OT a także w ogólnokrajowych ćwiczeniach zgrywających system obronny.

Założenia organizacyjne szkolenia w systemie OT

Całokształt zadań związanych z planowaniem i organizowaniem szkolenia w systemie OT przejmą na siebie komórki szkoleniowe w terytorialnych organach dowodzenia poczynając od Zarządu OT w Sztabie Generalnym poprzez Oddziały /Wydziały/ O w dowództwach OW i rodzajów sił zbrojnych do wojewódzkiego /rejonowego/ sztabu wojskowego.

Będą one ściśle współpracować i koordynować przedsięwzięcia szkoleniowe z zarządami, oddziałami i wydziałami szkolenia na szczeblu Sztabu Generalnego, OW i dowództw rodzajów sił zbrojnych, które aktualnie pracują nad koncepcją szkolenia OT.

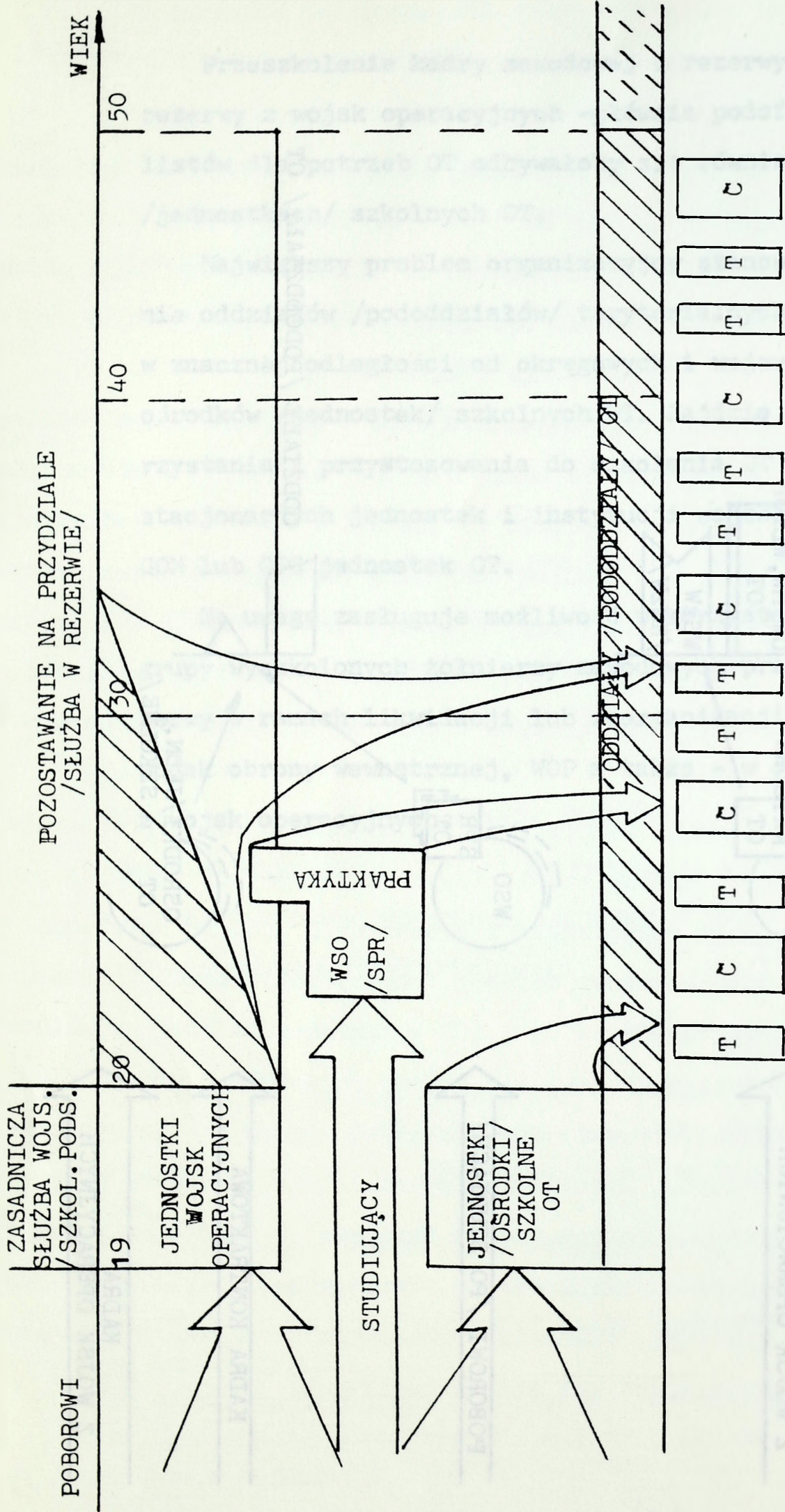
Szkolenie kadr dla OT może zostać zorganizowane w trzech grupach ośrodków /schemat 3/: w AON dla kadry wyższych terytorialnych organów dowodzenia, w wyższych szkołach oficerskich - SPR-y o specjalności OT oraz w okręgowych i wojewódzkich /rejonowych/ ośrodkach /jednostkach/ szkolnych OT.

Natomiast szkolenie podstawowe poborowych w ramach zasadniczej służby wojskowej odbywałoby się niejako w trzech kanałach /schemat 4/. Pierwszy, początkowo główny, to szkolenie poborowych w jednostkach wojsk operacyjnych, których po odbyciu zasadniczej służby wojskowej a nieraz i po służbie w rezerwie w tych jednostkach kierowano by na przydział w oddziałach /pododdziałach/ terytorialnych.

Drugi, to szkolenie poborowych po ukończeniu studiów w SPR-ach OT w wybranych WSO.

Trzeci, główny w perspektywie, po pełnym rozwinięciu - szkolenie w ośrodkach /jednostkach/ szkolnych OT.

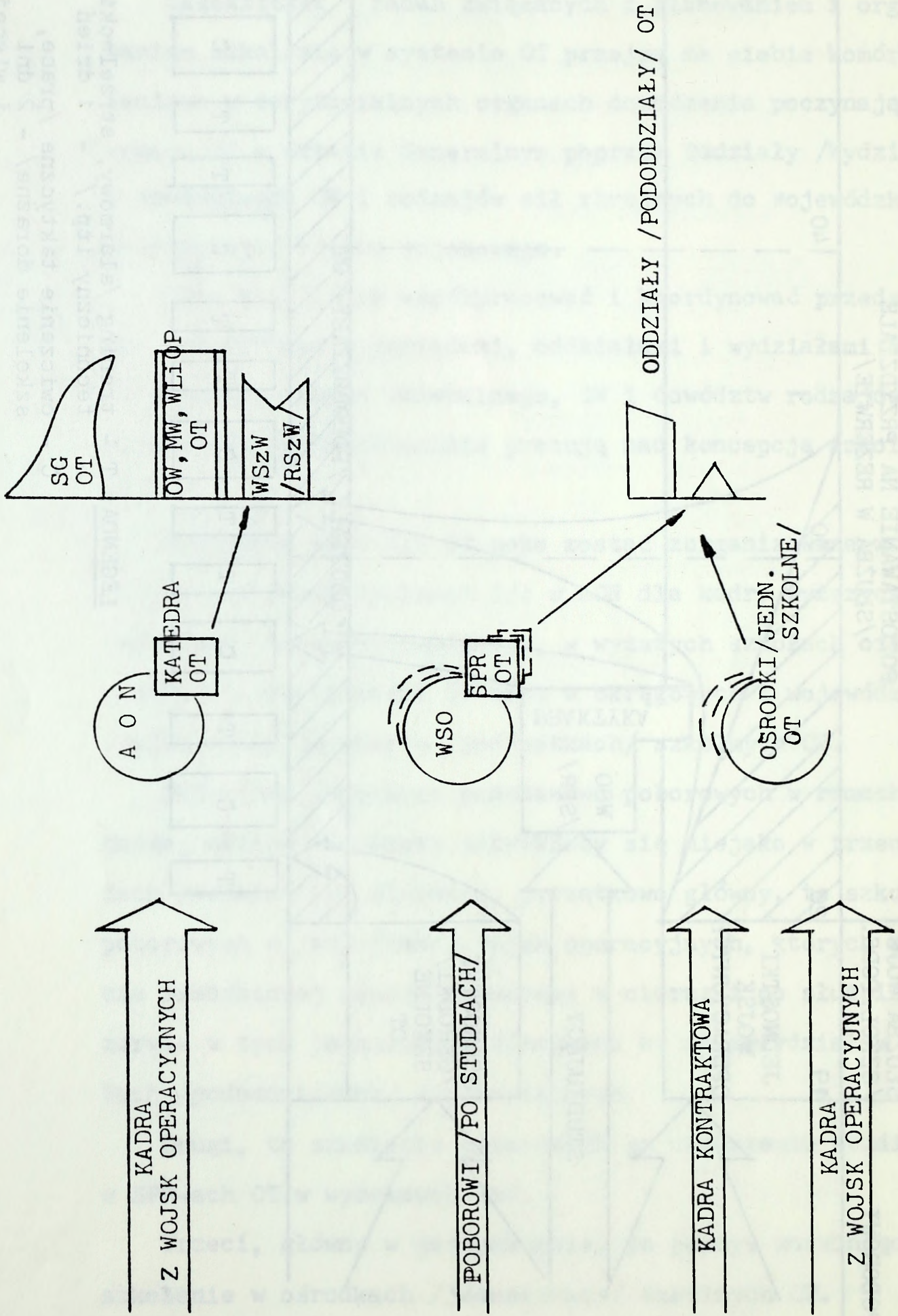
Schemat 4. OGÓLNY PRZEBIEG SZKOLENIA ŻOŁNIERZY OT /wariant/

LEGENDA: T - trening /alarmowy, strzelecki, techniczny itp./ - 1 dzień

C - ćwiczenie taktyczne /prace, szkolenie doraźne/ - 2 dni i więcej

Schemat 3. OSRODKI SZKOLENIA KADR OT

Przeszkolenie kadry zawodowej i rezerwy oraz żołnierzy rezerwy z wojsk operacyjnych -głównie podoficerów i specjalistów dla potrzeb OT odbywałoby się również w ośrodkach /jednostkach/ szkolnych OT.

Największy problem organizacyjny stanowić będzie szkolenie oddziałów /pododdziałów/ terytorialnych dyslokowanych w znacznej odległości od okręgowych i wojewódzkich /rejonowych/ ośrodków /jednostek/ szkolnych OT. Zajdzie konieczność wykorzystania i przystosowania do szkolenia OT bazy szkoleniowej stacjonarnych jednostek i instytucji wojskowych będących omt, GOM lub OPS jednostek OT.

Na uwagę zasługuje możliwość wykorzystania w OT licznej grupy wyszkolonych żołnierzy zawodowych przeniesionych do rezerwy w ramach likwidacji lub reorganizacji jednostek OTK, wojsk obrony wewnętrznej, WOP a także - w ostatnich latach - z wojsk operacyjnych.

Podstawowe problemy przygotowania systemu szkolenia OT

Tworzenie każdej nowej struktury wojskowej zwłaszcza o takiej skali jak OT i to w warunkach zmiany strategii wojskowej, przy ograniczonych do minimum wydatkach na obronę, oznacza konieczność rozwiązania wielu problemów, w tym także w sferze przygotowania szkolenia.

Niewątpliwie najważniejszym i najpilniejszym problemem jest przygotowanie kadry dla terytorialnych organów dowodzenia oraz kadry nauczycieli OT dla WSO i ośrodków /jednostek/ szkolnych OT. Problem ten można rozwiązać poprzez niezwłoczną organizację miesięcznych kursów przeszkolenia w zakresie OT w ACN, w oparciu o kadre naukowo-dydaktyczną uczelni i dowódców OW, która uczestniczyła w opracowywaniu założeń obrony terytorialnej.

Niemniej ważnym i pilnym problemem jest opracowanie teoretycznych pomocy szkoleniowych z zakresu OT, których posiadanie warunkuje rozpoczęcie i prowadzenie procesu szkolenia.

Dotychczasowy dorobek teoretyczny Zarządu I Sztabu Generalnego, dowództw OW i ACN w zakresie założeń organizacyjno-funkcjonalnych tzw. sił obrony regionalnej oraz obrony terytorialnej stanowi dobrą podstawę wyjściową dla opracowań dydaktycznych. Dysponujemy również bogatym opisem przygotowania i działań bojowych Obrony Narodowej w wojnie obronnej 1939 r. Wartościowe źródła wiedzy teoretycznej, aczkolwiek wymagające aktualizacji, stanowią opracowania z zakresu OTK funkcjonującej do końca lat osiemdziesiątych.

W zakresie przygotowania szkolenia wojsk terytorialnych głównym problemem jest szybkie utworzenie ośrodków /jednostek/ szkolnych OT w okręgach wojskowych a następnie w województwach /rejonach/. Jako ośrodki /jednostki/ szkolne OT mogą być wykorzystane i przystosowane zwalniając, w wyniku restrukturyzacji wojsk operacyjnych oraz wycofywania jednostek dawnej Armii Radzieckiej, obiekty koszarowe i poligonowe.

Pozostaje do rozwiązania problem przygotowania podstawowej bazy szkoleniowej, równoległe z przygotowaniem baz mobilizacyjnych dla oddziałów /pododdziałów/. Chodzi przede wszystkim o takie obiekty jak sale wykładowe, strzelnice i place ćwiczeń.

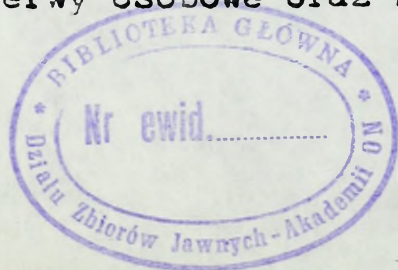
Większość tych potrzeb można spełnić wykorzystując istniejącą bazę szkoleniową stacjonarnych jednostek i instytucji wojskowych. Dla wielu oddziałów /pododdziałów/ OT oddalonych od stacjonarnych jednostek wojskowych zajdzie potrzeba okresowego korzystania i częściowego przystosowania obiektów państwowych i innych /szkoły, zakłady pracy itp./ oraz terenów /nieużytki, tereny państwowe/ do szkolenia wojskowego. Wymaga to regulacji prawnej oraz uzgodnień terenowych organów dowodzenia wojskami z administracją rządową oraz samorządami terytorialnymi.

x x x

Tworzenie systemu obrony terytorialnej jako jednego z podstawowych elementów siły obronnej suwerennej Polski jest aktualnie największym wyzwaniem organizacyjnym i szkoleniowym dla sił zbrojnych.

Utworzenie i wyszkolenie sprawnej Obrony Narodowej w latach 1937-39 jest przykładem, że stać nas, i obecnie na szybkie stworzenie oryginalnej, odpowiadającej polskim warunkom i potrzebom formacji terytorialnej.

Możemy do tego celu wykorzystać dobrze wyszkoloną kadre oficerską, przeszkolone rezerwy osobowe oraz szeroko rozbudowaną infrastrukturę wojskową.

LITERATURA:

1. "Obrona regionalna /terytorialna/ w strategii obrony Polski" - materiały z sympozjum. AON 1992, S/1699.
2. "Moduł obrony regionalnej /terytorialnej/ w systemie obronnym RP". AON 1992.
3. K.Pindel, "Obrona Narodowa 1937-1939". MON 1979.
4. "Koncepcja organizacyjno-funkcjonalna sił obrony regionalnej". MON GIOT 1991.
5. "Die Armee", Mondo-Verlag AG, Lausanne 1988.
6. "Die Armee des neutralen kleinstaatess Schweiz", EMI Bern 1988.
7. "System OT i CC", ppłk J.Hylten - Cavallivs. Wykład. Szwedzka Szkoła Sztabu i Wojny. AON 1992.

